



Uutisia ikimetsästä

Jokaista tarvitaan metsien suojeluun

Suomen metsistä noin viisi prosenttia on suojeltu. Etelässä luku on alle kaksi prosenttia metsämaasta, noin 200 000 hehtaaria. Maailmanlaajuisestikin ainutlaatuisen tehokkaan metsätalouden maassa tämä on kovin vähän.

Suomessa tehdään yli 100 000 hehtaaria avohakkuita vuodessa. Lähes koko metsäala on hoidon piirissä; tämä tarkoittaa toistuvia harvennuksia, lahopuun poistoa ja metsätaloudellisen kierron päättyessä avohakkuuta. Luonnon näkökulmasta metsä on silloin vielä nuori. Vanhoja puita ei tahdo löytää enää mistään. Talousmetsiin niitä ei ainakaan pääse syntymään.

Suomi voi ylpeillä nopeasti kasvavilla taimikoilla ja koneistolla, joka tuottaa puuta sellukattilaan luotettavasti ja tehokkaasti. Maailman metsistä Suomessa on vain puoli prosenttia, mutta täällä tehdään neljännes maailman painopaperista. Tämä talousihme ei ole tullut ilmaiseksi. Sadat metsälajit ovat uhanalaisia, kun niille sopivia elinympäristöjä ei enää löydy talousmetsistä. Lajien uhanalaistuminen on arvioiden mukaan vain pahenemassa. Uuden kansallisen luontotyyppien uhanalaisuusarvion mukaan peräti 70 prosenttia metsäisistä luontotyypeistä on uhanalaisia. Näihin kuuluu monia vanhojen metsien luontotyyppisiä ja esimerkiksi korpia.

Valitettavasti metsäluontomme uhanalaistumista ei ole valtionhallinnossa edelleenkään otettu kovin vakavasti. Suurin osa poliitikoista tuntuu uskovan, että niin kauan kun metsää kasvaa, kaikki on enemmän tai vähemmän hyvin. Niinpä jopa valtionmailla uhanalaisten lajien esiintymät ja harvinaiset luonnontilaisen kaltaiset vanhat metsät ovat hakkuissa. Todellista panostusta suojeluun saadaan odottaa vuodesta toiseen, vaikka metsätalouden rattaat eivät pysähdy hetkeksikään. Etelä-Suomen metsien suojeluun on luvattu niin vähän rahoitusta, että sillä metsien suojelua saadaan lisättyä korkeintaan prosentilla vuoteen 2016 mennessä.

Kansalaisyhteiskunnan merkitys metsien suojelulle on suuri, mutta se voisi olla vieläkin suurempi. Luonnonsuojelujärjestöt ovat omalla työllään vaikuttaneet monien suojelualueiden syntyyn. Poliittisen muutoksen aikaansaamiseksi tarvitaan kuitenkin laajaa yleisen mielipideilmaston muutosta. Kyselyt osoittavat, että suomalaiset haluavat suojella metsiä ja valtaosa suomalaisista vierastaa avohakkuita. Nämä mielipiteet eivät selvästikään ole vielä suodattuneet politiikan ylätasolle.

Luonnonperintösäätiön menestys on yksi osoitus suomalaisten tahdosta suojella metsiä. Yksityishenkilöiden suuret ja pienet lahjoitukset kertovat, että meille on tärkeää tietää jossain olevan monimuotoisia metsiä, joita hakkuut eivät uhkaa.



Sini Harkki
Luonnonperintösäätiön hallitus

Takaisin luonnonmetsään!

Tämä Luonnonperintösäätiön vuositiedote keskittyy varsinaiseen asiaan – metsään.

Säätiön siipien suojassa on saanut turvapaikan yhteensä jo kuusitoista suojelualuetta, jotka ovat syntyneet yhteensä kahdenkymmenen kaupan kautta. Säätiön suojelualueiden pinta-ala nousee yli 300 hehtaarin. Tässä kerromme tarkemmin neljän uusimman alueen oston johtaneista vaiheista.

Kaikki suojelualueemme eivät ole ostohetkellä ”ikimetsää”, pikemminkin luonnontilaisen kaltaisia metsiä, joista on saatettu ottaa kohtuudella puuta vuosikymmeniä sitten. Säätiön kautta metsille hankittu lakisääteinen pysyvä suojelu kuitenkin takaa sen, että alueiden luonnontilaisuus pääsee palautumaan. Lähes kaikissa metsissämme on säilynyt aarniomaisia ydinosa, joissa uhanalaista lajistoa on pysynyt hengissä. Joissain tapauksissa palautumista voidaan edistää varovaisilla ennallistamistoimilla kuten metsäojien sulkemisella tai lahoppuun siirroilla.

Säätiön toiminnalle on kasvavaa kysyntää samanaikaisesti kun luonnonmetsien osuus entisestään vähenee viimeistenkin puustoisten vanhojen metsien yhä kiihtyvässä ulosmittauksessa. Luonnonperintösäätiötä tarvitaan – kaikkia säätiön lahjoittajia, tukijoita, vapaaehtoisia tarvitaan! Ilman suurta tukijoiden ja lahjoittajien joukkoa näitä metsiä ei olisi ostettu eikä rauhoitettu. Niidenkin kohtalona olisi ollut enemmän tai myöhemmin avohakkuu.

Lämmin kiitos näiden kauniiden ja monimuotoisuutta säilyttävien metsien pelastajille, teille kaikille! Suojelutoiminta jatkuu.



Anneli Jussila
toiminnanjohtaja

Julkaisija: Luonnonperintösäätiö

Ulkoasu ja taitto: **Juha Ilkka**
Päätoimittaja: **Anneli Jussila**
Toimittajien lyhenteet:
AJ = Anneli Jussila,
AK = Anni Kytömäki
Kannen kuva: **Mikko Hovila**
Kirjapaino:
Domus Print Oy, 2008



Tue suojelutyötä - lahjoita kertaluontoisesti tai tule kummilahjoittajaksi.

Luonnonperintösäätiön lahjoitustili: OP 549409-522493

Muita tukimuotoja:

- osta pala ikimetsää, saat halutessasi kauniin diplomin pinta-alatietoineen
- anna ystävälle tai sukulaiselle pala ikimetsää lahjaksi, saat lahjakirjan/onnittelukortin lahjan saajaa varten (säätiön toimistolta lähetettynä tai itse tulostettuna)
- juhlakeräys
- muistokeräys

Yhteystiedot: Luonnonperintösäätiö, Hämeentie 2 A 6 as 2, 13200 Hämeenlinna
www.luonnonperintosaatio.fi | Puh. 040-586 3950 | s-posti ekaukametsa@gmail.com
info@luonnonperintosaatio.fi

Tukiyhdistys: www.ikimetsanystavat.fi



Luonnonperintösäätiö osti neljä uutta aluetta suojeltavaksi

Polku Mustakorpeen

Huhtikuun 2008 lopussa Luonnonperintösäätiön ja Ikimetsän ystävät ry:n aktiivit huomasivat metsätiloja välittävillä internetsivuilla kiinnostavan ilmoituksen. Myynnissä oli 13 hehtaarin kokoinen metsä Varsinais-Suomessa, Nousiaisissa, silloin nimellä Suonperä. Puuston määrä mainittiin varsin runsaaksi. Heräsi toive, että metsässä ei olisi aikoihin tehty hakkuita.

Asian laita täytyi selvittää mitä pikimmin, sillä tarjouksia metsästä otettaisiin vastaan vain pari viikkoa. Ikimetsän ystävien jäsen Sami Lyytinen lupautui vapaaehtoiseksi luontoarvojen kartoittajaksi. Hänen raporttinsa innostamina Luonnonperintösäätiön edustajatkin, Pentti Linkola ja Anni Kytömäki, suuntasivat Nousiaisiiin.

Metsän laidassa kohdattiin rauhallisen historian tuntu. Jäkäläinen kallio mäntyineen ja kuusia kasvava harventamaton rinne vetivät luokseen. Kuljettiin kangasmetsäkumpareelta toiselle, notkelmassa lepäävään korpeen, pienelle rämeelle. Metsä oli havupuuvaltainen, mutta tummien kuusten ja punertavien männynrunkojen seassa vilkkui myös haapojen harmaata ja koivujen valkeaa. Muutaman puun alta äkättiin uhanalaisen liito-oravan papanoita.

Kovin vankkaa metsä ei vielä ollut. Todettiin kuitenkin, että metsän rakenne oli otollinen tulevan kehityksen kannalta: puusto monilajinen, puut eri-ikäisiä, lahoppuitakin esiintyi.

Havainnointia säesti pitkin päivää tiltaltin reipas laulu. Retken päätteeksi tallustettiin mäelle, jolla ylenivät tilan vanhimmat puut. Ikihonkien katveessa varmistui lopullisesti, että metsä on yritettävä saada suojelun piiriin.

Luonnonperintösäätiö jätti alueesta tarjouksen. Pian kiinteistönvälittäjä ilmoitti ilouutisen: säätiön tarjous oli hyväksytty. Toiseksi suurin tarjous oli ollut

Mustakorven vanhinta osaa.





Keltalampi.

vain 1500 euroa pienempi. Onneksi toiminnanjohtaja Anneli Jussila oli viime tingassa ehdottanut, että säätiö tarjoaisi hieman enemmän kuin oli ensin kaavailtu.

Ostettu tila nimettiin Mustakorveksi vanhan maastonimen mukaan. Alue jatkaa palautumistaan kohti luonnontilaa luonnonsuojelulain turvissa. (AK)

Erämaisten piirteiden Keltalampi

Heinäkuun viidestoista, kesän keskellä sateisena päivänä säätiö teki kaupat Heinolan Kousanniemellä Mäntyharjun rajalla sijaitsevasta kahdeksan hehtaarin Keltalammen metsästä.

Tällä kaupalla oli pitkät juuret. Jo kaksi vuotta aikaisemmin Metsähallitus oli tehnyt Keltalammen omistajille tarjouksen metsästä saadakseen sen ostettua suojelualueeksi. Kaupanhieronnan oli saanut vireille paikallinen metsäaktiivi, joka kaupan peruunnuttua – omistaja ei ollut tyytyväinen hintatarjoukseen – otti yhteyttä Luonnonperintösäätiöön. Alueeseen tutustuttiin ensin kuvien kautta, ja talvella 2008 säätiön toiminnanjohtaja kävi paikalla lumikenkäretkellä. Metsä vaikutti kaikin puolin lupaavalta lumisessa asussa, saukonjälkieneen, ja keväällä käynnistettiin neuvottelut omistajan kanssa. Neuvotteluissa toimi tällöin välittäjänä säätiön avustaja Marjo Kuisma, joka retkeili omistajan kanssa Keltalammella keväisenä päivänä. Toiminnanjohtaja jatkoi neuvotteluita Toivo Mörskyn kuolinpesän kans-



MARJO KUISMA

sa, ja kauppahinnasta päästiin sopimukseen. Hinta oli korkea, mutta laski sentään roimasti lähtöhinnasta.

Keltalammen hankkimista puolsi paitsi sen arvo kas luonto myös tosiasia, että keskisemmästä Suomesta oli vihdoinkin saatava uusia suojelualueita.

Keltalammen metsää leimaa erämainen tunnelma, huolimatta alueen läpi kulkevasta – nyttemmin ruohottuvasta ja metsittyvästä – metsäautotiestä ja pohjoisrajan taakse jäävästä avohakkuusta. Alue sijaitsee kaukana vakituisesta asutuksesta suuren metsämantereen keskellä. Keltalammen metsän tunnelmallisimpia kohtia on ehjä lammen ranta rämeineen ja kallioineen. Kesällä lammessa kukkivat lumpeet ja sen rannoilla havisevat haavat ja tuoksuvat pihkaiset männynyt. Lampi on onneksi melkein kokonaan säätiön puolella. Lammesta lähtevän puron varrella puusto on rehevintä, keloja ja maapuita on eniten tällä alueella, kun taas suurimmat puut huminoivat alueen kaakkoisrajan lähellä. Joukossa on jättimäisiä mäntyjä ja haapoja.

Muutaman kilometrin säteellä on yhteensä 170 hehtaaria valtion rauhoitusalueita, lähinnä pienvesien suojelukohteita, joilla tosin ei ole jäljellä juurikaan vanhaa metsää. Vaikka muu ympäristö on viime vuosina kärsinyt pahoin avohakkuista on siellä täällä säästynyt myös joitakin vanhan metsän kappaleita, joiden toivoisi päätyvän Keltalammen lailla suojelluiksi. Vanhan metsän saarekkeiden, pienvesien, suojelualueiden ja asumattomuuden yhdistelmä tekee Kousanniemestä suojellullisesti tärkeän. Keltalammen metsä sisältää alueen luonnon olennaisimpia piirteitä, ja sen saaminen suojelun piiriin oli ilahduttava tapahtuma, jonka tiedotusvälineetkin panivat kiitettävästi merkille. (AJ)



Limbergin pähkinäpensaita ja vanhaa jättikuusikkoa

Luonnonperintösäätiön ehkä loistokkain alue – Nurmeksen Tervavaaran ohella – ostettiin syyskuun 25. päivä. Säätiön hallituksen uusi jäsen, silloinen säätiön avustaja Mikko Hovila huomasi ilmoituksen netissä Op-kiinteistökeskuksen sivuilla kesäkuun alussa. Hänen huomiotaan kiinnitti erityisesti maininta kuutiomäärästä, 235 kiintokuutiota hehtaarilla ja merkintä OMT-tyyppin metsästä (Oxalis-Myrtillus eli ketunleipä-mustikka -tyyppiä). Tällainen metsä on suomalaisittain hyvin rehevää. Ilmoituksen mukaan lehtomaista kangasta olisi peräti 10 hehtaarin verran, loput kalliomaastoa

ja taimikkoa ja pähkinäpensaita. Yhteensä metsän pinta-ala oli 16 hehtaaria.

Heinäkuun alussa Mikko Hovila kävi alueella ensimmäisen kerran ja lähetti siitä kuvia säätiön toimistolle. Metsä vaikutti heti erinomaiselta ja ehdottomasti suojelun arvoiselta, mutta siinä vaiheessa hintapyyntö oli niin kova, (150 000 euroa) että alueesta ei lähdetty edes tarjoamaan. Kun metsä näkyi myytävänä edelleen syyskuussa, kävi Mikko uudelleen paikalla Pentti Linkolan kanssa ja vierailun jälkeen tehtiin tarjous metsästä, huomattavasti alhaisempi kuin alkuperäinen hintapyyntö.

Kaikkien ihmeeksi tarjous hyväksyttiin kaksi päivää myöhemmin. Selityksenä tälle epätavalliselle asiainkululle oli suojelumyönteinen perikunta, joka kuuluttuaan säätiön tarkoituspöytästä oli halukas tulemaan hinnassa vastaan.

Limberg on omassa lajissaan lähes täydellinen suojelumetsä.

Se sijaitsee etelässä Lohjalla, alueella jolla on vain vähän suojeltuja metsiä, ja lisäksi omassa rauhassaan syrjässä asutuksesta kallioiden keskellä. Se on riittävän suuri taatakseen tärkeiden uhanalaisten lajien geenivarastoa. Limbergin eteläpuolella sijaitsee onnekaasti – huolimatta Läntisen Uusimaan vähäisestä suojeluas-



Pähkinäpensaistoa ja arinakääpä Limbergissä.

teesta – Natura-ohjelmaan kuuluva 14 hehtaarin Pytbergin metsäalue, mikä vielä nostaa alueen arvoa.

Limbergin maapohja on kalkkipitoinen ja rehevä, mikä näkyy kuusten huomattavana korkeutena sekä aluskasvillisuuden rikkautena. Metsässä, varsinkin sen korpimaisessa keskiosassa, on huomattavan runsaasti pystyyn kuolleita ja kaatuneita puita. Metsässä kasvaa monin paikoin aluspuuna pähkinää – siinä missä monin paikoin karummilla seuduilla näkee pihlajaa. Tikat nakuttelevat eri puolilla ja pähkinänkuoria on jätetty kaatuneiden puiden rungoille, mahdollisesti pähkinä-nakkelin jäljiltä. Muita ääniä ovat vain tuuli ja konkeloiden natina. (AJ)

Ikimetsää suuren luonnonsuojelumiehen Jussi Pesolan muistoksi

■ Tinkimätön kirkkonummelainen ympäristövaikuttaja Jussi Pesola menehtyi äkilliseen sairauskohtaukseen toukokuussa 2008 55-vuotiaana. Hän oli vuodesta 1997 kuolemaansa asti Kirkkonummen ympäristöyhdistyksen puheenjohtaja. Hän toimi aktiivisesti myös Suomen luonnonsuojeluliitossa sekä Uudenmaan ympäristönsuojelupiirissä mm. varapuheenjohtajana.

Jussi Pesola ponnisteli väsymättä paremman ympäristön ja luonnon säilymisen puolesta. Hänellä oli taito pohjata asioita sekä luonnon, että ihmisen hyvän elämän kannalta. Hänen luonnontuntemuksensa oli monipuolinen. Tämä sekä rakennusinsinöörin koulutus antoivat hänelle pohjan paneutua mitä moninaisimpiin hankkeisiin. Pesola toimi aktiivisesti luonnon säilyttämisen ja hyvän yhdyskuntasuunnittelun puo-

lesta kotikunnassaan Kirkkonummella, mutta hänen toimintansa ylti Helsingin keskustatunnelin kautta Sipoonkorpeen ja aina Vuotokselle saakka.

Pesola seurasi herkeämättä, mitä politiikassa ja ympäröivässä yhteiskunnassa tapahtuu. Toiminnallaan hän pakotti virkamiehet ja luottamushenkilöt perustelevaan ratkaisujaan ja usein harkitsemaan asioita uudelleen. Itse hän selvitti asiat tarkkaan ja sen jälkeen osallistui aktiivisesti, laati lausuntoja ja muistutuksia viranomaisille. Pesolasta muodostui laajalla alueella eräänlainen epävirallinen ympäristöasiamies, johon ihmiset ottivat yhteyttä.

Yksi tärkeimmistä asioista Jussi Pesolalle olivat metsät. Hän toimi aktiivisesti paremman kuntametsien hoidon puolesta. Hän myös taisteli sitkeästi luontoarvoiltaan tärkeiden metsien säilyttäiseksi. Hän liikkuu jatkuvasti ja mielellään metsissä.

Jussi Pesola oli suuri mies, jonka persoona ja työ ansaitsevat pysyvän muiston. Siksi me hänen ystävänsä ja yhteistyökumppanimme päätimme

käynnistää keräyksen suomalaisen ikimetsän hankkimiseksi Jussin muistoksi. Muistamiset ohjattiin Luonnonperintösäätiölle käytettäväksi sopivan metsän hankintaan.

Kerätyt rahat on nyt ohjattu käytettäväksi Lohjan Stor-Tötäristä hankitun Limbergin metsän hankintaan. Jussi Pesolan muistometsäkeräyksellä saatiin kokoon lähes 10.000 euroa, joka on merkittävä apu hankinnan rahoituksessa. Tavoitteena on kuitenkin saada katetuksi vielä suurempi osa muistometsäkeräyksellä. Siihen voi vielä osallistua maksamalla haluamansa summan Luonnonperintösäätiön tilille. Viitteeksi: Jussi Pesolan muistometsä.

Limbergin metsä on upea monimuotoinen metsä, jonka säilyttäminen luonnonmukaisena on hieno osoitus Luonnonperintösäätiön arvokkaasta työstä. Myös Jussi olisi arvostanut tätä rauhoitettavaksi hankittua metsää ja viihtynyt siellä. Jussi Pesola sai arvoisensa muistometsän.

Kristo Savola, Kirkkonummi



Yli-Myllyn idylli

Jos Keltalammen metsän oston kului ensimmäisistä neuvotteluista kaksi vuotta, oli säätiön viimeisin kauppa Lopen Yli-Mylly nopeimmasta päästä. Se oli poikkeuksellinen myös siinä, että omistaja Terttu Koskinen otti itse säätiöön yhteyttä ja tarjosi omistamaansa pikutilaa ostettavaksi. Hän oli saanut tietää säätiöstä Aamupostissa olleen Harjun suojelualueesta kertoneen jutun kautta. Yhteydenoton ja kaupan välillä kului vain noin kuukausi; kauppa solmittiin Riihimäellä syyskuun viimeisenä päivänä.

Terttu Koskinen halusi ennen kaikkea että hänen kotimetsäänsä, joka oli 1950-luvulta asti saanut kasvaa rauhassa, ei koskaan tulisi monitoimikone. Avohakkuisista oli Lopen Läyliäisissä tarpeeksi surullisia esimerkkejä. Luonnon ystävänä Terttu Koskinen ei myöskään pyytänyt metsätalastaan säätiöltä korkeaa hintaa. Sen hehtaarihinta olikin viime aikojen kaupoista alhaisin, viiden tuhannen euron luokkaa. Myös pieni pihapiiri rakennuksineen tuli säätiölle kaupan mukana, ilman erillistä hintaa.

Tosin koko alue, kuutisen hehtaaria, ei kasva metsää, mutta sen arvo luonnon monimuotoisuuden kannalta ei siitä alene. Myös umpeutuvat niityt ovat kiinnostavia hyönteis- ja kasviparatiiseja.

Ensimmäinen käynti Yli-Myllyssä – Aamupostin toimittajan Pentti Haleniuksen kanssa – on kuin astumista sisälle satuun. Umpeenkasvava tie johtaa riihenraunion ja yli satavuotiaan hyväkuntoisen riihiladon ohi, pienen joen yli. Tuolta pilkottaa viehättävä taitekattoinen talo kuin Ruusunen torppa tuuheiden, syysväreissä koreilevien puiden keskeltä, päivänpuoleisen harjunrinteen alta. Vähän sivummalla kyyhöttää vanhojen piharakennusten ryhmä – navetta, muutama hirsiseinäinen aitta. Harjulla ja sen takana kulkiessa löytyy uusia aarteita melkein joka metrillä – harvinaisia kasveja ja sammalia, erikoisen koristeellisia mäntyjä ja kuusia, jännittävä Pärekkoppelin rinneniitty, jolle metsä on leviämässä, jättihaapoja ja siellä täällä tammentaimia... ja tuolta lähtee lentoon lehtokurppa, tuolta ukkometso!

Upeimpana kaikista avautuu pieni jokilaakso harjun takana. Täällä viidakkomainen metsän hämyssä pikku joki kulkee luonnollisessa uomassaan, kiemurrellen suurten puiden lomassa. Sen rannalla on havaittavissa vielä jonkin rakennuksen perusta. Aika tuntuu pysähtyvän ja avautuvan. Kaikkiällä on aistittavissa viestejä menneiltä ajoilta. Paikan menneisyys alkaa kiehtoa mieltä...



Yli-Myllyn päärakennus vuonna 2008.



Näkymä aitan ja navetan vaiheilta.

■ Onneksi on joku jolta kysyä – hyvämuistinen ja mielellään menneestä kertova Terttu Koskinen.

Yli-Myllyssä oli jo ennen Tertun suvun vaiheita sijainnut torppa.

Terttu Koskinen äidin Alman vanhemmat Aleksanteri ja Aleksandra Peltonen tulivat Lopen Päivärinteeltä läheisen Myllymäen talon torppareiksi vuonna 1916. Vanha päärakennus harjun kupeessa oli ollut jonkin aikaa autiona ja oli niin huonossa kunnossa että rakennettiin kokonaan uusi talo, joka valmistui jo 1917.

Peltosten tytär Alma tapasi Armas Koskisen vuonna 1928, ja Terttu syntyi tilalla vuonna 1931. Torppa oli lunastettu omaksi torpparivapautuksen aikoihin jo ennen tätä. Talossa oli tuolloin 14 hehtaaria maata, 9 hehtaaria enemmän kuin nykyään, nykyisen tilan itäpuolella.

Terttu muistaa lapsuutensa ja nuoruutensa huolettomana, onnellisena aikana. Lapsuuden maisemassa olivat tärkeät luonnon elementit: vesi, harju, metsä; maisemassa oli myös valkeiden ruusujen ympäröimä kotitalo, ”Piparakkutila”, ja siinä liikkivat rakkaat vanhemmat ja isovanhemmat.

Tertun nuoruudessa pikkutilalla oli eläimiä, hevonen oli aina, oli lemmiä, lampaita ja kanoja. Harjun eteläinen ja lounainen puoli oli tällöin laitumena ja viljelyksessä. Tämän takia talon edustalla maisema oli vielä sotien jälkeen pitkään avoin nykyiselle Vesikopintielle asti.

Koirajoki virtasi aikoinaan runsasvesisenä, koskisenä ja vuolaana, vasta 1967 sittemmin sitä kaivettiin talon kohdalta missä uoma on tällä hetkellä suora. Perkuutyön teki Isosuolta turvetta nostanut yhtiö. (Alempana Koirajoki kulkee edelleen luonnonuomassa metsän keskellä.) Talon nimen antanut mylly sijaitsi lähellä alueen länsirajaa jo ennen Peltosten aikaa.

Yli-Myllyn historiasta – Terttu Koskisen lapsuuden maisema



KUVAT: TERTTU KOSKISEN KOTIARKISTO

Yli-Myllyn päärakennus ja Terttu Koskinen vanhempineen 1947.

Vesikopintien nykyisin merkilliseltä vaikuttava suora linja tilan kaakkoisrajalla korotetun penkereen päällä selittyi sillä, että tässä kulki muinoin rautatie, jonka kartanonherra Hjalmar Linder rakennutti Kytäjältä Karkkilan rautatehtaalle vuosisadan alussa. Koirajoen seisake oli Yli-Myllyn talon kohdalla. Rautatie purettiin 1950-luvun alkupuolella. Nyt radan tilalla on pieni hiekkatie, ja aikoinaan avoin niitty ja pelto Yli-Myllyn talon ja tien välillä kasvaa tiheästi lehtipuuvaltaisia metsiköitä, jotka ovat saaneet alkunsa enimmäkseen 1950-luvulla.

Rautatien aikoihin pieni maantie tuli luoteesta ja kulki talon ja joen välistä, mutta siitä on enää näkyvissä toinen pää, polku joka johtaa talolta Vesikopintielle. Päälystämättömät tiet luonto valtaa nopeasti takaisin...

Koirajoen pikku laaksossa tuuhean metsän siimeksessä on havaittavissa vielä merkkejä pärehöylää pyörittäneestä padosta sekä pajan perustuksista. Terttu Koskinen muistaa isänsä kilkutelleen pajassa ja olleensa itsekin lapsena autta-

massa päreiden kuljetuksessa. Nyt tällä kohdin luonto on lumoavimmillaan.

Yli-Myllyssä on selvästi arvostettu perinteitä ja luontoa. Terttu Koskisen isä ei halunnut lähteä mukaan uudistuksiin – esimerkiksi avohakkuisiin tai uusimman tekniikkaan ylipäänsä – ja tämä on edelleen havaittavissa maisemasta. Yli-Myllyssä on siksi jonkin verran jopa aarniomaista metsää eikä varmoja kantoja ole enää näkyvissä, vaikka muutama kotitarvepuu onkin silloin tällöin otettu. Missään luontoa ei ole kovalla kädellä raivattu eikä myllerretty, lukuunottamatta joen alkupäätä, jota turveyhtiö kaivoi.

Maisema muuttuu suojelun turvin hitaasti edelleen, metsä tihenee ja valtaa avoimet paikat. Voimme ajatella, että Yli-Myllyn alue oli luonnolta laimassa ihmisellä, onneksi ihmisillä jotka osasivat sitä arvostaa. Nyt luonto saa palata takaisin. Vanha pihapiiri kuitenkin ansaitsee jäädä muistoksi tilan historian tärkeästä vaiheesta, talkoilla hoidetuksi kotimuseoksi. (AJ)

Patouutisia

Harjun metsän pato vaatii paikkausta

Vuosi sitten ryhmä säätiön puuhaihmiä rakensi Lopella sijaitsevalle Harjun suojelualueelle pienen padon. Metsätirellä oli havaittu, että metsän sydäimestä lähtevä oja – mataloituneenakin – turhaan kuivatti aluetta ja esti luonnontilan palautumista.

Marraskuinen päivä oli lyhyt ja saateinen, mutta urheat kaivajat rakensivat ahkerasti patoa ojan kapeikkoon käyttäen apunaan puutolppia sekä lapioiden

tukirakenteeksi ojanpenkalta siihen amoin kasattua savimaata. Pato ehti valmistua iltahämärään mennessä, mutta esitettiin epäilyjä mahtaisiko rakenne pitää vai murtaisivatko jo seuraavan kevään tulvavedet padon.

Viimeisimmän tiedon mukaan pato on osittain onnistunut tehtävässään, mutta vaatii lisätöitä, sillä liikaa vettä tihkuu vielä sen läpi. Säätiön puheenjohtaja Pentti Linkola kävi paikalla marraskuun lopulla ja totesi ilokseen, että padon yläpuolelle on jo muodostunut jonkinmoinen lampi. Vesi saisi kuitenkin jäädä seisomaan vielä laajemmalla, kuten tämän kostean korven luonteeseen kuuluu. Näin Harjun metsään tulee lähivuosina sinne kaivattuja tuulenkaatoja ja syntyy lisää lahoppuuta. Metsän monipuolisuus ja sen suojeluvrat lisääntyvät.

Onkin syytä tehdä suojelusopimukset siten, että luontoon kuulumattomien ojen tukkiminen on mahdollista muillakin säätiön suojelualueilla. (AJ)

KUVAT: PENTTI HALENIUS



Padon rakentajia Harjussa marraskuussa 2007. Padon rakentamisessa käytetty puutavara on tuotu suojelualueen ulkopuolelta.



Tervavaaran puron uusi kestävä pato

Tervavaaran suojelualueelta Nurmeksesta on kantautunut iloinen uutinen.

Tähän merkittävään 46 hehtaarin metsään kuuluu kokonaan kaunis Viulukkalampi lähellä Tervavaaraa. Loppukesästä 2008 lammelle on asettunut majava. Viulukkalammen puroon on rakennettu pato, joka on nostanut lammen pinnan korkeuksiin. Ja tämä pato pitää juuri niin kuin sen rakentaja haluaa – kuten alla olevasta taiteilija Taina Pyykösen kuvauksesta käy ilmi:

”Syyskuun aurinko heloitti kirkaasti saaden alkavan ruskan värit hehkumaan... Nyt tekemään akvarellia Viulukkalammelle!

Tämä pieni viulunmuotoinen lampi on ollut mielialiheeni monena vuotena

muotonsa ja lehtipuiden syksyisen ruskan takia. Nyt sinne olisi helppo kävellä vuosi siten avuttua rajalinjaa pitkin. Reppuun poimin matkalla myös suppilovahveroita, joita löytyi sammaleisen vanhan kuusikkometsän kätköistä.

Kun tulin Viulukkalammen puron alajuoksulle ihmettelin sen veden vähyyttä. Ja siinä se oli silmiäni edessä: noin metrin korkuinen massiivinen pato! Sitä ei ollut siinä kaksi kuukautta sitten.

Ilollani ei ollut rajoja – metsä kaikui toivottaessani majavan tervetulleeksi takaisin tälle upealle lammelle. Ei olisi voinut valita parempaa aikaa: olihan Luonnonperintösäätiö ostanut kaksi vuotta sitten tämän metsän, jonka sisällä Viulukkalampi sijaitsee.

Pesäkeon rakennus oli alkutekijöissään lammen etelärannalla. Majavalla alkoi olla jo kiire sen rakentamisessa ennen talven tuloa, kun vararavintoakin pitäisi kerätä.

Lammen muoto oli muuttunut, ei tietoaakaan viulun kaarevista muodoista. Nyt vesi velloii metsässä ja matkantekoni päättyi siihen. Etsin ylipääsytä täysistä ojista ja vihdoin tulin metsäautotielle, jonka pohjoisella puolella oli vesi jo noussemassa tien yli; siis majava oli tukkinut tien alla kulkevan rumpuputken.

Majava on palanut lammelle 40 vuoden jälkeen ja nyt se saanee olla siellä rauhassa, kunnes ruokailupuut loppuvat ja on pakotettu etsimään uuden asuinalueen.”

Luonnonperintösäätiön hallitus laajeni

Luonnonperintösäätiön hallituksen jäsenten toimiaika on viisi vuotta kerrallaan. Viime elokuussa hallitus koottiin uudelleen, ja samalla jäsenten määrä nousi viidestä kahteentoista. Hallituksen vahvistukseksi saatiin lisää kokemusta tieteeseen, taiteeseen ja politiikan parista.

Säätiön hallituksen uudet jäsenet ovat akatemiaprofessori **Ilkka Hanski**, suomen kielen professori **Kaisa Häkkinen**, maanviljelijä **Mikko Hovila**, tieto-

jenkäsittelytieteen lehtori **Heikki Lokki**, näyttelijä-kirjailija **Reidar Palmgren**, europarlamentaarikko **Sirpa Pietikäinen** sekä lehtori **Pertti Sulkava**.

Edelliseltä kaudelta hallituksessa jatkavat eläintieteen tohtori **Timo Helle**, taidehistorian maisteri **Anneli Jussila** (toiminnanjohtaja), emeritusprofessori **Anto Leikola**, kalastaja-kirjailija **Pentti Linkola** (puheenjohtaja) sekä akatemitutkija **Otso Ovaskainen** (varapuheen-

johtaja). Varajäseninä toimivat metsäsiiantuntija **Sini Harkki**, luontokartoittaja **Anni Kytömäki** sekä kirjastonhoitaja **Leena Stén**.

Luonnonperintösäätiön hallitus linjaa säätiön toimintaa yleisellä tasolla ja edustaa säätiötä julkisuudessa. Hallituksen tärkein tehtävä on päättää suojeltavien alueiden ostoista. (AK)

Kuukkelimetsä Kymenlaaksoon

- auta suojelemaan linnustollisesti arvokas vanha metsä Kymenlaaksosta

Kaakkoisen Suomen alueella suojeltua metsää on vain 0,9 % metsäpinta-alasta, vielä vähemmän kuin muualla eteläisessä Suomessa. Kymenlaakson lintutieteellinen yhdistys KyLy ja Luonnonperintösäätiö ovat aloittaneet alueellisesti keskitetyn keräyksen teemalla ”kuukkelimetsä Kymenlaaksoon”. Rahaa kerätään säätiön lahjoitustilille, ja paikallistahot auttavat sopivan metsän etsimisessä.

Tavoitteenamme on löytää vanhan metsän alue, joka on alaltaan vähintään n. 10 ha ja joka täyttää myös kuukkelin asettamat laatuvaatimukset. Kampanjointia on aloitettu kesän mittaen, ja tällä hetkellä rahaa on koossa vajaan hehtaarin verran.

Lisätukea siis tarvitaan!

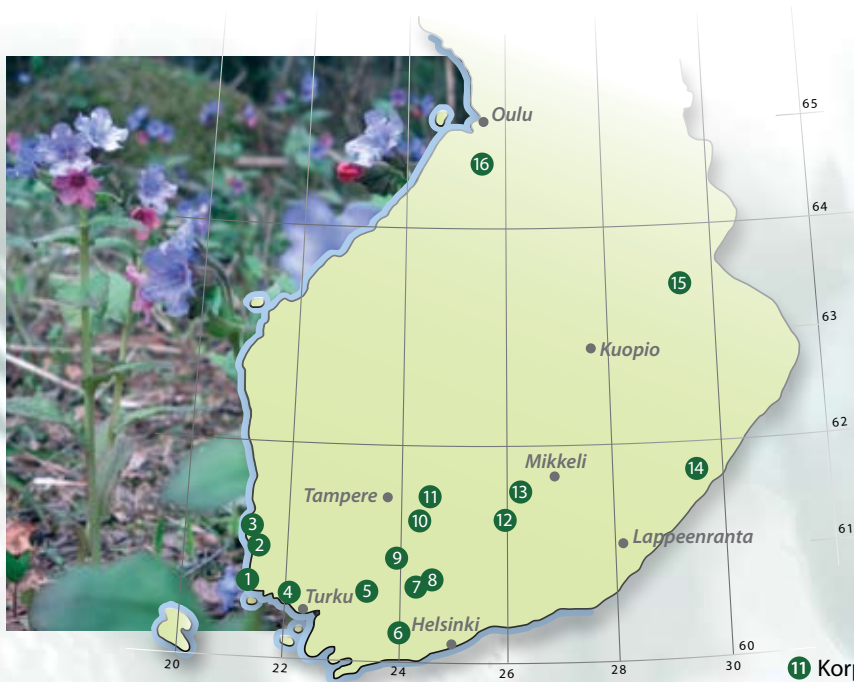
Voit antaa kappaleen kuukkelimetsää myös joululahjaksi. Kuukkeliaiheisen

lahjakirjan saa säätiön internetsivuilta itse tulostettua tai se lähetetään pyydettyäessä säätiön toimistolta, puh. 040-586 3950.

**Keräystili: Luonnonperintösäätiö
549409-522493 (Osuuspankki)**

Kirjoita viestikenttään:

”KUUKKELIMETSÄ KYMENLAAKSOON”



Luonnonperintösäätiön suojelualueet

1 Topenginleija

Kustavi, 21,5 ha

Ikipetäjiä suon ja kluuvijärven rantamilla sekä kaunis kalliometsä.

2 Sorklonvainio

Pyhäranta, 14 ha

Monipuolinen, erikoisia vanhoja haapoja sisältävä metsä kallioselänteen ympärillä lähellä Ihodenjokea.

3 Enäjärven suojelualue

Laitila ja Pyhäranta, 28 ha

Usean kaupan kautta syntynyt upea kokonaisuus, jossa vanhaa hämyistä kuusikkoa, kivenjärkeileitä, kalliomännikköä ja Enäjärven ruovikkoa saarineen.

4 Mustakorpi

Nousiainen, 13 ha

Tiheä, sankka korpimetsä, jota juhlistaa kilpikaarnamäntyjä kasvava mäki.

5 Riihikosken metsä

Kiikala, 10 ha

Rekijoen jyrkän itärannan komea kuusimetsä, lehtokasvillisuutta ja puronotkoja.

6 Limberg,

Jussi Pesolan muistometsä

Lohja, 16 ha

Todellinen eteläinen aarnio keloutuvine jättikuusineen ja maapuineen, aluskasvillisuutena pähkinäpensasta.

7 Yli-Mylly

Loppi, 6 ha

Kaunis ehjä harju, pikku joki, rehevä puusto, niittyjä ja tunnelmallinen pihapiiri.

8 Harju

Loppi, 8,6 ha

Kuusta kasvava korpi moreeniharjanteen kainalossa, sammalparatiisi.

9 Tahanjärven metsä

Tammela, 9 ha

Kiehtova läpileikkaus Tammelan ylängön metsätyypeistä, rakentamatonta järvenrantaa.

10 Mustikkamäki

Pälkäne, 6,6 ha

Maisemallisesti tärkeä metsänkappale järven ja hämäläiskylän läheisyydessä.

11 Korpivainio, Aimo Saksalan luonnonperintömetsä

Kuhmalahti, 26 ha

Längelmäveden rantaan ulottuva vaihtelevailmeinen, runsas metsä, jossa aarniomaisia ytimiä.

12 Keltalammen metsä

Heinola, n. 8 ha

Kaunis erämainen lampi ja ehjä kangasmetsä asumattomalla seudulla, karhun kulkumailla.

13 Kyöpelinvuori

Mäntyharju, 17 ha

Sokeritopan muotoinen kallio, luonnontilainen puro ja vaikuttavaa taigametsää keloineen.

14 Akanvaara

Parikkala, 25 ha

Itäisiä lajeja ylläpitävä koivuvaltainen metsä ja ihastuttavat kukkaniityt; tilaan kuuluva 50-luvun talo toimii talkoolaisten ja tutkijoiden tukikohtana.

15 Tervavaara

Nurmes, 46 ha

Vanhan metsän suojelualue: liito-oravan, metson ja majavan asuinsijoja; alueeseen kuuluu myös pienvesviä.

16 Konttikangas

Siikajoki, n. 50 ha

Säätiön suurin suojelualue, josta puolet metsää ja puolet ojittamatonta rämettä – molemmat luontotyypit tässä ympäristössä harvinaisia.